

הַיָּרֵךְ הַיָּמִי, וְכָל שֶׁכֶּן יָרֵךְ שֶׁל חֲכָמִים, וְכָל דְּבַר חֲזוֹר לְמִקוּמוֹ. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא גּוֹרֵעַ כְּלוּם מִכָּל מַה שֶׁצָּרִיךְ, וְלֹא רוֹצֵה שְׂיִתְקַרֵּב לְקִדְשָׁהּ חוּץ מִעֲמוֹ וּגְדוּלוֹ, חֲלָקוֹ וּנְחִלָּתוֹ. כְּמוֹ שְׁעוֹשֵׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעַלָּה, כִּי עוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה וְכִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת. וְכִי שְׂנִינּוּ, אֲסוּר לְיִשְׂרָאֵל לְלַמַּד תּוֹרָה לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת, שֶׁכְּתוּב (תהלים קמז) מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב וְגו', לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וְגו'.

וְכֵן דָּחָה אוֹתוֹ יַעֲקֹב וְדָחָה אוֹתוֹ שְׂמוּאֵל, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּקִדְשָׁהּ. וּמִשׁוּם כֵּן כָּל שְׂמִירַת הַשְּׂנֵאָה לְיִשְׂרָאֵל הִיא עַל כָּף. לְכָלֵּב שֶׁחֲטָף עוֹף טְהוֹר מִהַשּׁוּק וְהֵבִיא אוֹתוֹ, וְטָרַם שֶׁנִּשְׁבַּר בְּאִישׁ אֶחָד וְחֲטָף אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ, וְאַחַר כֵּן נָתַן לוֹ עֶצֶם נִגְרַרְתָּ אַחַת בְּלִי תוֹעֵלַת.

כִּי לְשֵׁרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ הוֹצִיאָו אוֹתוֹ מֵאוֹתָהּ הַבְּטָן, חֲטָפוּ מִמֶּנּוּ אֶת אוֹתָהּ הַיָּרֵךְ. אַחַר כֵּן נִתְּנָו לוֹ עֶצֶם אַחַת - אוֹתָהּ הַבְּטָן וְאוֹתָהּ הַיָּרֵךְ שֶׁל הַסּוֹטָה, וְלֹא אַחַר. זֶה הַעֶצֶם שֶׁנִּתְּנָו לְחֲלָקוֹ וּלְגוּרְלוֹ וְעָרְבָה לוֹ. וּמִשׁוּם כֵּן כָּל דִּינֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵם דִּינֵי אֲמַת, וּבְנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מְשַׁגִּיחִים לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכֹלֶם בְּדִרְךְ אֲמַת. הִיא הַסְּטָתָה אֶת עֲצָמָהּ מִבְּעֵלָהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ב) הַעֲזֹבֶת אֶלּוֹף נְעוּרֶיהָ וְגו'. אִף כֵּן הָאִשָּׁה כְּגוֹן שֶׁלָּהּ בְּאַרְץ.

בֵּא וְרָאָה, מִי שֶׁמוֹצֵא חֶבֶר כְּמוֹתוֹ שְׁעוֹשֵׂה כְּמַעֲשָׂיו בְּעוֹלָם, אוֹהֵב אוֹתוֹ וְנִדְבֵק עִמּוֹ וְעוֹשֵׂה עִמּוֹ טוֹב. אֲבָל הַצַּד הָאֲחֵר לֹא כֵּן; כִּינּוֹן שֶׁמוֹצֵא מִי שֶׁעֹזֵב אֶת צַד הַקְדוּשָׁה שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעוֹשֵׂה כְּמַעֲשָׂיו וְנִדְבֵק בּוֹ, אִזּוֹ הוּא רוֹצֵה לְכַלּוֹתוֹ וְלְהוֹצִיאֵו מִן

דִּרְבָּנוֹ, וְכָל מַלְּאָה אֶהְדָּר לְאַתְרֶיהָ, וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא גֵרַע כְּלוּם, מִכָּל מַה דְּאַצְטְרִיךְ, וְלֹא בָּעֵא דִּיקְרַב לְקִדְוֶשָׁה, בַּר עַמִּיָּה וְעַדְבִּיָּה חוּלְקִיָּה וְאַחֲסִנְתִּיָּה. כְּמָה דְּעַבִּיד קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא, הֲכִי עַבְדֵי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וְהֲכִי אַצְטְרִיךְ לְמַעַבְד, וְהֲכִי תַגִּינָן, אֲסִיר לִיָּה לְיִשְׂרָאֵל, לְמִילָף אוֹרִייתָא לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת, דְּכְתִיב, (תהלים קמז) מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב וְגו', לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וְגו'.

וְעַל דָּא דָּחִי לִיָּה יַעֲקֹב, וְדָחִי לִיָּה שְׂמוּאֵל, דִּלָּא יְהֵא לִיָּה חוּלְקָא (דף קי"ב ע"א) בְּקִדְוֶשָׁא. וּבְגִין דָּא, כָּל נְטִירוֹ דְּכִבּוֹ לְיִשְׂרָאֵל, עַל דָּא אִיהוּ. לְכַלְפָּא דְּחֲטִיף עוֹפָא דְּכִיָּא מִן שׁוּקָא, וְאִיִּתִּי לִיָּה, וְעַד לֹא אֲתַבֵּר, אֲתָא חַד בַּר נָשׁ וְחֲטָפָא מִנִּיָּה, לְבַתָּר יְהִיב לִיָּה חַד גְּרָמָא גְּרִירָא בְּלָא תוֹעֵלְתָא.

כִּי לְשֵׁרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, אֲפִיקוֹ לִיָּה מִהֵהוּא בְּטָן, חֲטִיפוּ מִנִּיָּה הֵהוּא יָרֵךְ. לְבַתָּר יְהִיב לִיָּה גְּרָמָא חַד, הֵהוּא בְּטָן וְהֵהוּא יָרֵךְ דְּסוֹטָה, וְלֹא אַחְרָא. הָא גְּרָמָא, דְּקָא יְהִיב לִיָּה לְחוּלְקִיָּה וְעַדְבִּיָּה, וְעַרְב לִיָּה. וּבְגִין כֵּן, כָּל דִּינִין דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינִין דְּקָשׁוּט אִינּוֹן, וּבְנֵי נָשָׁא לֹא יוֹדְעִין, וְלֹא מְשַׁגִּיחִין לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכִלְהוֹ בְּאַרְחָ קָשׁוּט. הִיא אֲסִטְיַאת גְּרָמָה מִבְּעֵלָהּ, כְּמָה דָּאֲתָ אֲמַר (משלי ב) הַעֲזֹבֶת אֶלּוֹף נְעוּרֶיהָ וְגו', אוֹף הֲכִי אֲתַתָּא, כְּגוּוֹנָא דִּילָהּ בְּאַרְעָא.

תָּא חֲזִי, מָאן דְּאַשְׁפַּח חֶבְרָא כְּוֹתִיָּה, דְּעַבִּיד כְּעוֹבְדֵי בְּעֵלְמָא, רַחִים לִיָּה, וְאַתְדַּבֵּק בְּהִדְיָה, וְעַבִּיד עַמִּיָּה טִיבוֹ. אֲבָל סְטָרָא אַחְרָא לֹאוּ הֲכִי, כִּינּוֹן דְּאַשְׁפַּח מָאן דְּשָׁבַק סְטָרָא דְּקִדְוֶשָׁה דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַבִּיד כְּעוֹבְדֵי, וְאַתְדַּבֵּק בָּהּ, כְּדִין בְּעֵיָא לְשִׁינְעָה וּלְאַפְקָא

העולם. האשה הזו עשתה כמעשיו ונדבקה בו, ראה מה הוא עשה בה - וצבתה בטנה ונפלה ירכה. והקדוש ברוך הוא אינו כף; מי שעוזב את הצד האחר ונדבק בקדוש ברוך הוא, אז אוהב אותו ועושה לו כל טוב שבעולם. עכשו, זקן, תקן עצמך, שהרי הנחש הלך לו ורוצה להתגרות בך ולא יכול.

פתח ואמר, (קהלת א) מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש. וכי לא בא שלמה אלא ללמד דבר זה? אלו אמר (כ"א) בא שלמה המלך ללמד בדבר זה; ועוד, אלו אמר) בעמלו שיעמול - יפה, שהרי נשאר עמל שיש בו יתרון. אלא פיון שפתוב בכל עמלו, הרי הפלל של הכל - שלא נשאר כלום שיש בו יתרון.

אמא שלא לכל אדם אמר שלמה את הדבר הזה, אלא יש אדם בעולם שמשתדל תמיד ברע ולהרע, ולא משתדל בטוב אפלו רגע אחד, ועל זה כתוב עמלו ולא כתוב יגיעו. עמלו - כמו שנאמר (תהלים ט) לשוב עמלו בראשו. ולא ראה עמל בישראל. יגיעו - כמו שנאמר (שם קכח) יגיע פניו כי תאכל וגו'. וכתוב (בראשית לא) ואת יגיע פני ראה אלהים. אבל עמלו, כתוב (תהלים י) עמל וכעס. השתדלותו היא תמיד לרע, ועל כך הוא תחת השמש.

בשעה שהאדם הזה משתדל ברע, על זה כתוב (איוב יח) לא נין לו ולא נכד בעמו וגו', שהרי הקדוש ברוך הוא רוצה שלא יעשה תולדות, שאלמלא יעשה תולדות, היה מחריב את העולם, ועל זה כתוב מה יתרון לאדם בכל עמלו. ומי שלא משתדל לעשות תולדות, נדבק בצד הזה של אדם רע, ונכנס תחת כנפיו.

ליה מעלמא. האי אתתא, עבדת פעובדהא, ואתדבכת בה, חזי מה דעבדת בה, וצבתה בטנה ונפלה ירכה. קדשא בריך הוא לאו הכי, מאן דשביק לסטרא אחרא, ואתדבק ביה בקודשא בריך הוא, פדין רחים ליה, ועביד ליה כל טיבו דעלמא. השתא סבא אתקין גרמיה, דהא חויה אזיל ליה, ובצעא לאתגרא בהדה, ולא יכיל.

פתח ואמר (קהלת א) מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, וכי לא אתא שלמה אלא לאולפא מלה דא. אלו אמר (כ"א) וכי מה אתא שלמה מלכא לאלפא במלה דא ותו אלו אמר) בעמלו שיעמול יאות, דהא אשתאר עמל, דאית ביה יתרון. אלא כיון דכתיב בכל עמלו, הא כללא דכלא, דלא אשתאר כלום דאית ביה יתרון.

אמא, לאו לכל אדם אמר שלמה מלה דא, אלא אדם אית בעלמא, דאיהו משתדל תדיר בביש ולאבאשא, ולא אשתדל בטב אפילו רגעא חדא. ועל דא כתיב עמלו, ולא כתיב יגיעו. עמלו: פמה דאת אמר, (תהלים ז) לשוב עמלו בראשו. (במדבר כג) ולא ראה עמל בישראל. יגיעו: פמה דאת אמר (תהלים קכח) יגיע פניו תאכל וגו'. וכתיב (בראשית לא) ואת יגיע פני ראה אלהים. אבל עמלו, פתיב, (תהלים י) עמל וכעס. אשתדלותיה הוא תדיר לביש, ועל דא איהו תחת השמש.

בשעתא דהאי אדם אשתדל בביש, על האי כתיב, (איוב יח) לא נין לו ולא נכד בעמו וגו', דהא קדשא בריך הוא בעי, דלא יעביד תולדין, דאלמלא יעביד תולדין, הוה מטשטשא עלמא. ועל דא כתיב, מה יתרון לאדם בכל עמלו. ומאן דלא ישתדל למעבד תולדין, אתדבק בהאי סטרא דאדם בישא ועאל תחות גדפוי.